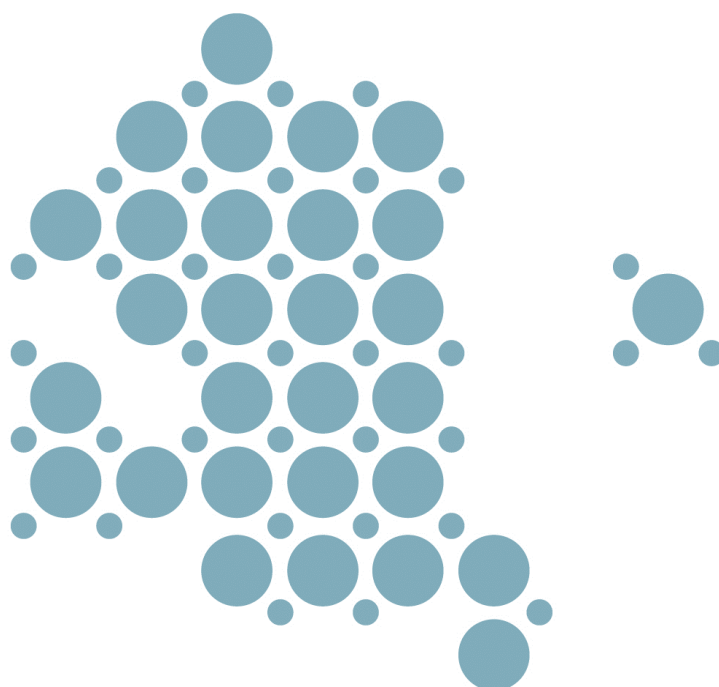

Bilag 1 – Teknisk bilag til Styringsaftale i Rammeaftale 2019-2020

Kommuner i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden

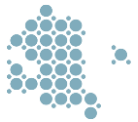

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning.....	4
2. Aftale om udvikling i udgifter per dag 2019-2020.....	5
2.1. Styrings- og udviklingstiltag for 2019-2020	5
3. Takstmodel	6
3.1. Takstmodellens omkostningselementer	6
3.2 Aftale om prisstruktur	9
3.3 Flere takstniveauer (takstdifferentiering)	9
3.4 Tillægssydelse og Abonnementsordninger.....	9
3.5 Beregningsgrundlaget.....	10
3.7. Efterregulering.....	10
3.8 Ændringer i beregningsgrundlaget	11
3.9 Særlige tilbud og ydelser	11
4. Principper for samarbejde.....	12
4.1 Frister for afregning for brug af tilbud.....	12
4.2 Opsigelsesvarsler	12
4.3 Opkrævning af beboeres egenbetaling i tilbud efter SEL §§ 107 og 108.....	12
4.4 Opkrævning af egenbetaling i tilbud efter SEL §§ 109 og 110	13
4.5 Opfølgingsmekanismer for borgeres placering i takstniveauer	13
4.6 Aftale om etablering og lukning af tilbud og pladser	14
4.7 Principper for etablering af tilbud	14
4.8 Principper for lukning og omlægning af tilbud	14
4.9 Fælles aftale om visitation til kommunikationscentre	15
4.10 Kommuners overtagelse af regionale tilbud	15
4.11 Køb og salg af pladser uden for hovedstadsregionen	15
5. Procedurer og tiltag i forhold til de mest specialiserede tilbud	16
5.1 Nødbremse-modellen.....	16
6. Børnehuset og Socialtilsyn	17
7. Procedurer for fastsættelse og opkrævning af beboeres egenbetaling i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108.....	18
7.1 Handlekommunens opgaver	18
7.2 Tilbud/Drifteherrerens opgaver	19
7.3 Interne flytninger og klagesager.....	20
7.4 Handle-/Betalingskommune.....	20
7.5 Mailingliste til fremsendelse af oplysninger.....	21
8. Hovedstadens fælles visitationsaftale vedrørende kommunikationscentrene	22
8.1 Visitationsaftale.....	22

8.2 Arbejdsgange og hensigtserklæringer	22
8.3 Arbejdsgange	23
8.4 Hensigtserklæring om arbejdsgange vedrørende kommunikationscentre	23
8.5 Samarbejde mellem kommunikationscentre og kommuner	24
8.6 Skabelon til samarbejdsaftaler	24
8.7 Sammenhæng til Rammeaftalen	25
8.8 Fordele ved at indgå samarbejdsaftaler	25
8.9 Opmærksomhedspunkter	26
8.10 Eksempler på indhold af samarbejdsaftaler	26
9. Samarbejdsmodel vedrørende de mest specialiserede tilbud	27
9.1 Samarbejdsmodel om de mest specialiserede tilbud	28
9.2 Værktøjskasse med særlige tiltag	29
9.3 Task force	30
9.4 Krav til de mest specialiserede tilbud	31

1. INDLEDNING

Kommunerne har ansvaret for koordineringen af det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Koordineringen af de to områder omfatter ansvaret for udarbejdelse af en rammeaftale for det specialiserede socialområde og specialundervisningen. Rammeaftalen består af en Udviklingsstrategi og en Styringsaftale.

Dette dokument omfatter aftaler, takstmodel samt procedurer på det takstbelagte område til Styringsaftalen i Rammeaftale 2019-2020.

Formålet med Styringsaftalen er, at den skal være med til at lægge rammerne for kapacitets- og prisudviklingen i de kommende to år for de omfattede tilbud i kommunerne i hovedstadsregionen og i Region Hovedstaden.

Desuden har Styringsaftalen til formål at øge bevidstheden om og stillingtagen til de styringsmæssige konsekvenser af, at kommunerne på det specialiserede socialområde er afhængige af at købe og sælge pladser på sociale tilbud på tværs af kommunegrænserne og af Region Hovedstaden.

Styringsaftalen skal indeholde følgende elementer:

- ▶ Aftaler om udviklingen i taksterne for tilbud omfattet af aftalen.
- ▶ Aftaler om prisstrukturen for de omfattede tilbud.
- ▶ Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser.
- ▶ Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud aftalt i rammeaftaleregi.
- ▶ Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud.
- ▶ Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtagne tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner.
- ▶ Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af Styringsaftalen.

Styringsaftalen skal indgås hvert andet år og senest den 15. oktober samtidig med Udviklingsstrategien. Herefter har den virkning fra 1. januar det følgende år. Styringsaftalen 2019-2020 er således gældende for perioden 1. januar 2019 til 31. december 2020 og omfatter takster, der er gældende i denne periode.

Aftalen indgås mellem kommunalbestyrelserne i hovedstadsregionen og med Region Hovedstaden, for så vidt angår de tilbud, regionen driver. Alle kommuner i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden er dermed aftalepart i Styringsaftalen uden hensyn til omfanget af deres køb og salg af tilbud. Loven kræver, at aftalen bliver indgået i enighed.

Styringsaftalen er baseret på den fælles takstmodel, som er udviklet af kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden. Styringsaftalen lægger sig dermed i forlængelse af tidligere drøftelser og aftaler mellem kommunerne. Region Hovedstaden kan løse opgaver for en kommune inden for rammeaftalens område mod fuld indtægtsdækning beregnet efter Styringsaftalens principper. Takstberegningen for de *regionsdrevne tilbud* følger principperne i den fælleskommunale takstmodel. Dog er de indirekte omkostninger beregnet konkret og holder sig inden for rammerne af den kommunalt aftalte maksimale overheadprocent.

Styringsaftalen er et redskab til at understøtte det kommunale samarbejde i hovedstadsregionen og samarbejdet mellem kommunerne og regionen. Der er tale om anbefalinger til kommunerne, som skal understøtte den individuelle dialog mellem brugerkommuner og driftsherrer om både kvalitet og pris, som er udgangspunktet for køb og salg af pladser.

2. AFTALE OM UDVIKLING I UDGIFTER PER DAG 2019-2020

Kommunerne i hovedstadsregionen har i perioden 2011-2018 indgået aftaler om prisudviklingen på de takstbelagte tilbud inden for det specialiserede socialområde og specialundervisningen. Region Hovedstaden har indgået aftalerne fra 2014.

Kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden har igen indgået en aftale om udviklingen i udgifter per dag i de takstbelagte tilbud på det specialiserede socialområde og specialundervisning. Aftalen lyder:

- ▶ At udgifter per dag i de takstbelagte tilbud på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet til og med 2020 maksimalt må stige med pris- og lønfremskrivningen minus 0,5 procent årligt som gennemsnit i en 6-årig periode i forhold til pris- og lønniveauet i 2014

Kommunerne i hovedstadsregionen vil fortsat arbejde hen imod, at det gennemsnitlige mål for overheadprocenten fortsat frem mod 2020 vil være 6 procent.

I takstberegningen for 2018 har kommunerne i gennemsnit anvendt en overheadprocent på 6,2.

Der foretages årlige analyser af udviklingen i udgifter per dag i kommunerne og Region Hovedstaden, som drøftes i KKR og kommunaldirektørkredsen (K29). Der foretages således dels en takstanalyse, dels en analyse af tillægstakster.

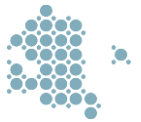
Driftsherrernes efterlevelse af aftalen om udvikling i udgifter per dag i perioden 2014-2018 fremgår af "Analyse af prisudvikling i takstbelagte tilbud på det specialiserede socialområde og specialundervisning 2014-2018", som kan findes på den fælleskommunale hjemmeside www.rameaftale-h.dk.

2.1. STYRINGS- OG UDVIKLINGSTILTAG FOR 2019-2020

KKR Hovedstaden opfordrer hovedstadsregionens kommuner og Region Hovedstaden til fortsat at fastholde et stort fokus på effektiv ressourceudnyttelse og innovativ udvikling af tilbud og indsatser på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet.

Herunder opfordres kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden til systematisk at arbejde med følgende områder:

- ▶ At kommunerne på myndighedssiden har fokus på at gennemføre styringsmæssige tiltag, som sikrer effektiv ressourceudnyttelse, herunder grundig udredning og match af tilbud, systematisk opfølgning på sager i forhold til effekt og økonomi, aktiv anvendelse af kvalitetsstandarder m.v.
- ▶ At kommunerne har fokus på faglig metodeudvikling og kompetenceudvikling af medarbejderne på myndighedssiden.
- ▶ At driftsherrerne har fokus på udvikling og omlægning af tilbud, der imødekommer den fremtidige efterspørgsel efter fleksible tilbud og indsatser med fokus på borgerens udvikling.
- ▶ At driftsherrerne arbejder målrettet med anvendelse af differentierede takster inden for de eksisterende rammer i Styringsaftalen.
- ▶ At driftsherrerne har fokus på anvendelse af velfærdsteknologi i indsatserne.
- ▶ At driftsherrerne har fokus på at udvikle tilbuddene, så de kan dokumentere effekterne af indsatserne.
- ▶ At driftsherrerne har fokus på faglig metodeudvikling og kompetenceudvikling af medarbejderne.

3. TAKSTMODEL

Takstmodellen anvendes til beregning af takster for 2019, og tager udgangspunkt i Bekendtgørelse nr. 1017 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner af 19. august 2017.

Takstmodellen omfatter alle tilbud på det specialiserede socialområde, specialundervisning, specialtandpleje og misbrugsbehandling efter Sundhedsloven samt STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse), som kommunerne og Region Hovedstaden har overtaget per 1. januar 2007 og andre, der efterfølgende er oprettet eller overtaget på lignende vilkår, og hvor der sker salg af pladser til kommuner.

Grundprincippet for takstfastsættelsen er, at taksterne skal beregnes på baggrund af de samlede langsigtede gennemsnitsomkostninger og -indtægter i de pågældende tilbud.

3.1. TAKSTMODELLENS OMKOSTNINGSELEMENTER

KKR Hovedstaden og Region Hovedstaden anbefaler, at driftsherrerne anvender en fælles model til beregning af takster og efterregulering, der inddeler takstberegningen i de enkelte omkostningselementer, jf. den model, der fremgår af appendix til Styringsaftalens tekniske bilag 1.

Anvendelse af denne model skal bidrage til at sikre, at alle centrale elementer af takstberegningen indgår i kommunernes og Region Hovedstadens takstberegninger. Samtidig giver modellen en vis fleksibilitet i forhold til beregning af de direkte omkostninger, ligesom den vil lette kommunernes og regionens indberetning af takstoplysninger i forbindelse med de årlige analyser af takstudviklingen.

Der anvendes den samme beregningsmetode ift. omkostninger på alle typer tilbud, medmindre andet er aftalt. Beregning af omkostninger baseres på budgettet for det år, taksten gælder.

Der er en klar skelnen mellem direkte, indirekte og beregnede omkostninger.

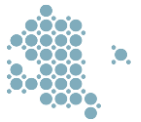
Nedenstående beskrivelse af omkostningselementerne er ikke udtømmende, men angiver retningslinjer for takstberegningen.

3.1.1 Direkte omkostninger

De direkte omkostninger består af alle de udgifter og indtægter, der direkte knytter sig til den pågældende aktivitet. Det vil som udgangspunkt sige de udgifter og indtægter, der fremgår af tilbuddenes budget, men også den andel af budgetbeløbet, der entydigt kan henføres til tilbuddet.

Direkte omkostninger omfatter således:

- ▶ Løn til personale ansat på tilbuddene (samtlige lønandele, fx pensionsbidrag, feriepenge, jubilæumsgratiale, atp, AER), samt andel af centrale lønpuljer, som ikke er udmøntet på budgetteringstidspunktet.
- ▶ Øvrige personaleudgifter til personale ansat på tilbuddene (uddannelse, udviklingsudgifter, tjenesterejser, befordring, forsikringer).
- ▶ Køb (leasing) af varer og tjenesteydelser, som foretages af tilbuddene og afholdes af tilbuddenes budget.
- ▶ Tilbuddenes ejendomsudgifter (husleje, varme, el, vand, skatter, afgifter, forsikringer, vedligeholdelse, snerydning, rengøring).
- ▶ Transport af brugere, det vil sige den del af brugertransport, der er omfattet af tilbuddenes transportforpligtelse og som er en del af tilbuddenes budget (fx udflugter og lignende). Befordring

mellem hjem og tilbud afregnes direkte med den enkelte kommune og indgår således ikke i takstberegningen.

- ▶ Administrative udgifter som budgetmæssigt er henført direkte til tilbuddet, det vil sige både løn, øvrige personaleudgifter, samt køb af varer og tjenesteydelser. Det gælder også tilbuddets udgifter til konsulentbistand, supervision og rådgivning.
- ▶ Udgifter forbundet med tilsyn (Socialtilsyn).
- ▶ Reparation og vedligeholdelse. Her kan budgettet tilpasses det enkelte tilbuds forhold, eller der kan anvendes en vejledende norm i budgetteringen svarende til 2 procent af de øvrige direkte omkostninger.

3.1.2 Indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger består af de udgifter og indtægter, der er budgetteret i driftsherres budget og som er nødvendige for driften af tilbuddet, men som ikke direkte og entydigt kan fordeles på det enkelte tilbud.

Indirekte omkostninger omfatter således:

- ▶ Andel af løn og øvrige personaleudgifter til personale ansat i centrale støttefunktioner (visitation, rådgivning, personaleafdeling, økonomiafdeling, jura, kommunikation, politisk og administrativ ledelse m.m.).
- ▶ Hertil skal lægges øvrige udgifter der knytter sig til personalet ansat i centrale støttefunktioner (IT-udstyr, IT-systemer, møbler, inventar, kontorhold, telefon, kantine, ejendomsudgifter - jf. eksempler på ejendomsudgifter under de direkte omkostninger).
- ▶ Andel af køb af varer og tjenesteydelser der indgår i driften af tilbuddet, men som foretages af driftsherre og afholdes på det centrale/fælles budget (fx andel i udviklingsomkostninger, i centrale IT-systemer og telefonanlæg m.v.).

Kommunerne i hovedstadsregionen vil fortsat arbejde hen imod, at det gennemsnitlige mål for overheadprocenten fortsat frem mod 2020 vil være 6 procent.

I takstberegningen for 2018 har kommunerne i gennemsnit anvendt en overheadprocent på 6,2.

Region Hovedstaden beregner de indirekte omkostninger konkret og holder sig inden for rammerne af den kommunalt aftalte maksimale overheadprocent.

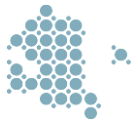
Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning følger årligt op på eventuelle afvigelser fra den vejledende norm for beregning af de indirekte udgifter. I forbindelse med opfølgningen vil driftsherrer, der har besluttet, at de indirekte udgifter skal udgøre en højere procent af de direkte omkostninger end 7 procent, skulle fremvise dokumentation med forklaringer på og sandsynliggørelse af behovet for en højere procent.

3.1.3 Beregnede omkostninger

Beregnede omkostninger består af de omkostninger, hvor der ikke er overensstemmelse mellem udgift og omkostning i budgetåret. Det betyder, at større anskaffelser og bygningsudgifter, der optages i driftsherres anlægskartotek kun indgår i takstberegningen med de efterfølgende års forrentning og afskrivning.

De beregnede omkostninger omfatter således:

- ▶ Beregnede *tjenestemandspensioner* (hvis pensionerne er forsikringsmæssigt afdækket, skal den beregnede tjenestemandspension anvendes og ikke udgifterne til forsikringsdækningen).

- De fremtidige udgifter til tjenestemandspensioner for ansatte tjenestemænd indregnes i takstgrundlaget med en fast procentdel af lønsummen for de på tilbuddet ansatte tjenestemænd. Dette gælder uafhængigt af, om pensionerne er afdækket forsikringsmæssigt eller ej.
  - Der anvendes en procentsats på 20,3.
  - Det bemærkes, at det beregnede pensionsbidrag kun skal dække den del af pensionsforpligtelsen, som ligger efter 1. januar 2007. Pensionsrettigheder, som er opsparet før denne dato er udlignet ved overførslen af aktiver og passiver fra amt til kommuner og region.
- ▶ *Forrentning og afskrivning af alle de aktiver, der medgår til driften af tilbuddet (der medtages ikke forrentning af likvide midler/driftskapital).*

Den enkelte driftsherres regnskabspraksis afgør værdiansættelse og afskrivningsprofil på de aktiver, der medgår til at levere ydelsen. Der er således ikke forskellige afskrivningsmetoder inden for samme kommune/region. Det forudsættes til gengæld, at:

- ▶ Ingen driftsherrer opskriver værdien af aktiver overført fra det tidligere amt, medmindre værdiforøgelsen kan begrundes i en værdiforøgende reovering eller lignende.
- ▶ Ingen driftsherrer ændrer regnskabspraksis med det formål at øge takstniveauet.
- ▶ Aktiver som anskaffes (straksafskrives) over tilbuddets driftsbudget kan ikke indgå i tilbuddets kapitaludgifter (gælder også forrentning).
Renten på et 20-årigt fast forrentet lån i Kommunekredit anvendes til at beregne forrentningen af aktiverne. Rentesaften opgøres per 1. april året forud for takstberegningssåret, så beregningen kan danne grundlag for den årlige rammeaftalerede gørelse og gælde for taksten det efterfølgende år.
Kommunekredit har pr. 28. marts 2018 opgjort renten på et 20-årigt fastforrentet lån til 1,37 procent p.a.

Det betyder, at:

- ▶ Variationen i renteniveauet bliver opfanget med ca. et års forsinkelse, men medfører en øget *prissikkerhed*.
- ▶ Det er *restgælden*, der forrentes. Det vil sige aktivets værdi primo året, før nedskrivningen med de afskrivninger, der foretages i takstberegningssåret.

3.1.4 Almindelige indtægter

Fra summen af direkte, indirekte og beregnede omkostninger fratrækkes almindelige indtægter, for eksempel salg af producerede ydelser. Her kan også indgå indtægter fra beboeres egenbetaling af serviceydelser (kost, rengøring, vask m.v.).

3.1.3 Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

For de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger, som har en objektiv finansieringsandel, fratrækkes den objektive finansiering fra takstgrundlaget inden beregning af takst per dag.

3.1.4 Fordeling af omkostningselementer i tilbud med flere takstniveauer

I tilbud med flere takstniveauer skal det omkostningsbaserede budget fordeles ud på de enkelte takstniveauer. Fordelingen af omkostningerne skal afspejle det reelle ressourceforbrug inden for de enkelte takstniveauer. Driftsherren kan enten fordele de direkte, indirekte og beregnede omkostninger ud fra konkrete vurderinger af ressourceforbruget inden for hver enkelt takstgruppe, eller forholdsmæssigt efter fordelingsnøgler fastsat af driftsherren.

Af appendix til Styringsaftalens tekniske bilag fremgår et eksempel på en model til beregning af takster fordelt på de forskellige omkostningselementer.

3.2 AFTALE OM PRISSTRUKTUR

Driftsherre skal fastsætte takster for de enkelte ydelser (paragraffer), som driftsherre leverer inden for Styringsaftalens område. Driftsherre kan dog også fastsætte takster for ydelsespakker, der består af en eller flere ydelser inden for Styringsaftalens område. Taksten for ydelsespakken skal beregnes på baggrund af taksten for de enkelte ydelser. Eksempelvis kan driftsherre fastsætte én samlet takst for Servicelovens §§ 107 og 104 på baggrund af de individuelt beregnede takster for de to ydelser.

Af hensyn til konteringen skal afregningen for ydelsespakken udspecificeres på de enkelte ydelser (paragraffer).

Taksten for en ydelse eller en ydelsespakke beregnes som en pris per dag eller en pris per time.

Såfremt driftsherre omlægger fra takster for de enkelte ydelser til takster for ydelsespakker i et eksisterende tilbud vil dette i udgangspunktet kun gælde borgere henvist efter omlægningen. For de eksisterende borgere i det pågældende tilbud kan omlægningen til ydelsespakker kun ske efter aftale med pågældende borgeres handle-/betalingskommuner.

3.3 FLERE TAKSTNIVEAUER (TAKSTDIFFERENTIERING)

Driftsherre kan vælge at inddele en ydelse eller en ydelsespakke i to eller flere takstniveauer, når taksten for de enkelte niveauer afspejler forskelligt indhold eller omfang af ydelsen eller ydelserne. Driftsherre skal tilstræbe at holde antallet af takstniveauer på et niveau, der sikrer gennemsigtighed i prisstrukturen. En inddeling i to eller flere takstniveauer skal foretages ud fra grupperinger af brugerne med udgangspunkt i brugernes funktionsevneniveau og behov for ydelser.

Til hvert takstniveau skal der være tilknyttet en beskrivelse af brugergruppens funktionsevneniveau, der skal tage udgangspunkt i den terminologi og kategorisering af funktionsevneniveauer, der anvendes i Voksenudredningsmetoden (VUM) eller i socialfaglige metoder som Socialstyrelsens udredningsværktøj på børnehandicapområdet for tilbud på henholdsvis voksenområdet og børne- og ungeområdet.

Desuden skal der til hvert takstniveau tilknyttes en ydelsesbeskrivelse, der tydeligt angiver omfanget (fx tidsanvendelse) og tyngden af de leverede ydelser (fx socialpædagogisk støtte, terapi, pleje og omsorg m.v.).

For tilbud, som er mulige at anvende i større eller mindre grad (fx dagtilbud), kan driftsherre indregne benyttelsesgraden som en procentvis afvigelse fra taksten. Benyttelsesgraden af dagtilbud kan også anvendes til inddeling i takstniveauer i botilbud.

3.4 TILLÆGSYDELSER OG ABONNEMENTSORDNINGER

Betaling for tillægsydelser bør være en undtagelse, der særskilt skal begrundes. Det er aftalt i KKR Hovedstaden, at der årligt følges op på udviklingen i kommunernes udgifter til tillægsydelser.

Ifølge takstbekendtgørelsen kan kommunale, regionale eller private driftsherrer i stedet for at sælge ydelser eller ydelsespakker som enkelttydelser indgå aftale om en abonnementsordning med de enkelte kommunalbestyrelser. Der kan dog ikke indgås aftaler om abonnementsordninger med tilbud efter Servicelovens §§ 109 og 110. Ved abonnementsordninger forstås, jf. takstbekendtgørelsen, ordninger, hvor en kommunalbestyrelse køber en generel trækingsret på en konkret ydelse eller ydelsespakke i et tilbud.

I hovedstadsregionen anvendes som udgangspunkt ikke abonnementsordninger. Såfremt et tilbud eller en driftsherre ønsker at indgå aftale om abonnementsordning med enkelte kommunalbestyrelser, jf. takstbekendtgørelsen, skal aftalen foreligges til orientering til KKR Hovedstadens Embedsmandsudvalg for socialområdet og specialundervisning.

Abonnementsordninger må ikke belaste øvrige kommuner, der har borgere i pågældende tilbud, økonomisk.

3.5 BEREGNINGSGRUNDLAGET

Taksten beregnes på grundlag af en belægningsprocent i tilbuddet, som fastsættes på baggrund af den forventede aktivitet i tilbuddet. Den forventede belægningsprocent beregnes som et gennemsnit af belægningsprocenterne to år forud for budgetåret. For 2019 anvendes gennemsnittet af den faktiske belægningsprocent i 2016 og 2017.

Såfremt driftsherre har viden, der tilsiger, at belægningen vil blive højere end gennemsnittet af de to forudgående år, kan driftsherre vælge at anvende en højere belægningsprocent. Har der været tale om en midlertidig overbelægning, kan denne udelades i beregning af belægningsprocenten. Der kan aldrig anvendes en belægningsprocent over 100.

Ved takstberegning for kvindekrisecentre, forsorgshjem og på misbrugsområdet skal belægningsprocenten beregnes på baggrund af antallet af betalende brugere de to forudgående år.

3.5.1. Beregning af belægningsprocent i tilbud med flere takstniveauer

For tilbud med to eller flere takstniveauer beregnes den forventede belægningsprocent på baggrund af tilbuddets samlede, gennemsnitlige belægning i to år forud for budgetåret, vægtet efter takstniveaernes andel af det samlede omkostningsbaserede budget. Den beregnede belægningsprocent anvendes på alle takstniveauer. Af appendix til Styringsaftalens bilag 1 fremgår et eksempel på en model til beregning af den forventede belægningsprocent i tilbud med flere takstniveauer.

3.6. Kendte og faste takster

Taksterne beregnes for ét år ad gangen og skal gøres kendte, så snart de foreligger og inden den 1. januar i det år taksterne gælder, og kan ikke siden ændres. Risikoen for, at taksten er fejlbehæftet, påhviler driftsherren.

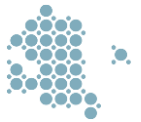
Det er aftalt mellem kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden, at takster for kommunalt og regionalt drevne tilbud beregnet efter principperne i Styringsaftalen i udgangspunktet ikke er til forhandling.

3.7. EFTERREGULERING

Over- eller underskud inden for 5 procent af tilbuddets omkostningsbaserede budget, der ligger til grund for takstberegningen, afholdes af driftsherren. Over- eller underskud ud over +/- 5 procent af det omkostningsbaserede budget skal efterreguleres i taksten for tilbuddet senest to år efter det år afvigelsen vedrører.

Det er ikke tilladt for tilbud løbende at have overskud inden for 5-procentsgrænsen og på den måde akkumulere overskud over flere år. Hensatte overskud skal anvendes inden for 5 år efter det år, overskuddet vedrører.

Overskud under 5 procent kan anvendes til at dække underskud, effektivisere, kvalitetsudvikle eller lignende på de af driftsherrens tilbud, der er omfattet af takstmodellen i Styringsaftalen. Overskud på et tilbud, der er omfattet af takstmodellens områder, kan ikke anvendes til at dække underskud på et tilbud, der ikke er omfattet af takstmodellen.

Underskud inden for 5 procent af tilbuddets omkostningsbaserede budget skal for eksempel dækkes ved effektivisering eller af overskud på andre af driftsherrens tilbud, der er omfattet af takstmodellens områder.

3.7.1 Beregning af efterregulering

Efterreguleringen beregnes som nettoresultatets afvigelse (summen af afvigelser på udgifts- og indtægtssiden) fra det omkostningsbaserede budget. Efterreguleringen omfatter alene afvigelser i tilbuddets direkte omkostninger samt takstindtægterne, mens der ikke medregnes afvigelser på de indirekte og de beregnede omkostninger.

Såfremt efterreguleringen foretages det første år efter afvigelsen, skal efterreguleringen bero på den forventede afvigelse. Eventuelle forskelle mellem den forventede afvigelse og den faktiske afvigelse skal modregnes i efterreguleringen to år efter.

I forbindelse med efterreguleringer skal driftsherrer ved forespørgsel kunne fremvise dokumentation for takstberegningen, herunder angivelse af, hvornår afvigelsen forventes dækket ind og taksten stabiliseret.

Af appendix til Styringsaftalens bilag 1 fremgår et eksempel på en model til beregning af efterregulering. Modellen er illustreret med en simulering af efterregulering over en 3-årig periode.

3.7.2 Beregning af efterregulering i tilbud med flere takstniveauer

For tilbud med to eller flere takstniveauer beregnes efterreguleringen af over- og underskud på baggrund af nettoresultatets afvigelse fra tilbuddets samlede omkostningsbaserede budget. Efterreguleringen fordeles forholdsmæssigt ud på takstniveauer ud fra deres andel af det samlede omkostningsbaserede budget.

Af appendix til Styringsaftalens bilag 1 fremgår et eksempel på en model til beregning af efterregulering. Modellen er illustreret med en simulering af efterregulering over en 3-årig periode.

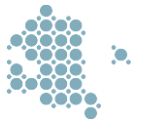
3.8 ÆNDRINGER I BEREGNINGSGRUNDLAGET

Budgettet, der indgår i takstberegningen, kan alene reguleres som følge af pris- og lønregulering, lovændringer og tilpasninger i forhold til efterspørgslen (ændringer i belægningsprocenten eller justering af målgruppe). Det betyder, at hvis brugerkommunerne ændrer deres efterspørgsel, tilpasses driftsherres budget hertil. Ved væsentlige ændringer i tilbuddet, hvortil budgettet tilpasses såvel op som ned, skal driftsherre hurtigst muligt og senest ved budgetvedtagelsen varsle brugerkommunerne om ændringerne og begrundelserne herfor.

3.9 SÆRLIGE TILBUD OG YDELSER

Der er nogle tilbud, som har eller udvikler meget specialiserede ydelser, blandt andet lands- og landsdelsdækkende tilbud. Samtidig bliver nogle tilbud specielt tilpasset den enkelte bruger eller midlertidigt tilrettelagt i forbindelse med ventetid til tilbud. I forbindelse med rammeaftalen gives mulighed for at aftale andre betalingsmodeller end de anbefalede og indgå særftaler mellem brugerkommuner og driftsherrer.

Særftaler giver som udgangspunkt ikke driftsherre ret til at træde ud af aftalen om udviklingen i udgifter per dag. Driftsherrer, der har indgået særftaler, bør således fortsat tilstræbe at opfylde aftalen om udviklingen i udgifter per dag. En særftale kan, dog ved fremvisning af dokumentation, bruges som forklaring på afvigelser fra aftalen om udviklingen i udgifter per dag.

4. PRINCIPPER FOR SAMARBEJDE

4.1 FRISTER FOR AFREGNING FOR BRUG AF TILBUD

Driftsherrerne afregner månedsvis forud, hver den 10. i måneden.

På forudbestilte aflastningspladser meldes afbud senest 14 dage før det aftalte tidspunkt. Afbud senere end 14 dage før medfører betaling for den bestilte aflastning.

4.2 OPSIGELSESVARSLER

Der er fastlagt opsigelsesvarsler for de forskellige tilbud. For alle tilbud gælder, at opsigelsesvarslet bortfalder, hvis en opsagt plads bliver besat med det samme.

- ▶ Sociale tilbud (botilbud, dagtilbud og beskyttet beskæftigelse): Løbende måned plus 30 dage.
- ▶ Akutpladser på børneområdet: Løbende måned plus 30 dage.
- ▶ Aflastning: Løbende måned plus 30 dage. Afbud for bestilt plads senest 14 dage før.
- ▶ Beskæftigelsescentre og erhvervsmæssig afklaring: Løbende måned plus 30 dage.
- ▶ Specialtandpleje: Løbende måned plus 30 dage.
- ▶ Specialundervisning, børn, samt STU: Løbende måned plus 30 dage.

Der er ikke aftalt opsigelsesvarsler for herberger og krisecentre samt misbrugstilbud.

4.2.1 Forlænget varsel ved opsigelse af flere pladser

Når en brugerkommune på samme tilbud vælger at opsigelse tre eller flere pladser inden for en periode på tre løbende måneder, eller pladser svarende til indtægter på 20 procent eller mere af tilbuddets takstbaserede indtægtsbudget, forlænges opsigelsesvarslene til løbende måned plus seks måneder.

K29 kan aftale længere opsigelsesvarsler på enkelte, særligt sårbare tilbud. Der er for 2019-2020 ikke aftalt længere varsler på konkrete tilbud.

4.3 OPKRÆVNING AF BEBOERES EGENBETALING I TILBUD EFTER SEL §§ 107 OG 108

Handlekommune fastsætter og opkræver beboeres betaling af boligbetaling, varme og el i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108 (midlertidige og længerevarende botilbud).

Tilbud/driftherre opkræver beboeres betaling af serviceydelser, herunder kost, rengøring, vask m.v., i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108. Tilbud/driftherre skal i beregningen af takster for de pågældende tilbud fratække beboernes betaling af serviceydelser.

For tilbud efter Servicelovens § 108 skal tilbud/driftherre årligt fremsende de nødvendige oplysninger (beregning af den omkostningsbestemte boligbetaling, samt oplysninger om udgifter til el og varme) til brug for handlekommunernes fastsættelse af beboernes egenbetaling af boligbetaling, el og varme.

For tilbud efter Servicelovens § 107 skal tilbud/driftherre årligt fremsende de nødvendige oplysninger om den maksimale boligbetaling samt el og varme til brug for handlekommunernes fastsættelse af beboernes betaling af boligbetaling, el og varme.

Opgavefordelingen mellem handlekommune og tilbud/driftherre er udarbejdet af hensyn til at sikre mest hensigtsmæssige sagsgange samt ud fra et hensyn om at fastholde muligheden for at arbejde rehabiliterende med beboerne i forhold til varetagelse af økonomiske forpligtelser.

Handlekommunen kan vælge at uddelegere opkrævning af beboeres betaling af boligbetaling, el og varme i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108 til et tilbud/driftsherre, såfremt tilbud/driftsherre vil indgå en aftale om dette. Betalingen af boligbetaling, el og varme skal fastsættes af handlekommunen. Den af tilbuddet opkrævede betaling af boligbetaling, el og varme afregnes med handlekommunen konkret og må ikke modregnes i taksten.

Af afsnit 7 fremgår den nærmere procedure for fastsættelse og opkrævning af beboeres egenbetaling samt tilbud/driftsherres tilvejebringelse af oplysninger for tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108.

4.4 OPKRÆVNING AF EGENBETALING I TILBUD EFTER SEL §§ 109 OG 110

Beboerens egenbetaling fastsættes af bekendtgørelse om egenbetaling for midlertidigt ophold i boformer efter Servicelovens §§ 109 og 110. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2018.

Af § 1 i bekendtgørelsen fremgår, at "*egenbetaling for ophold i boformer efter §§ 109 og 110 i lov om social service sker af beboerens arbejdsindtægt, pension, kontakthjælp eller anden indtægt*". Niveaulet for egenbetaling fastsættes i bekendtgørelsen og reguleres én gang om året med pris- og lønudviklingen.

Af bekendtgørelsens § 4 fremgår, at opkrævning af egenbetaling for ophold i boformer efter §§ 109 og 110 foretages af den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet. Ifølge § 5 kan den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet kan træffe afgørelse om bortfald eller nedsættelse af egenbetaling.

Se bekendtgørelse om egenbetaling for midlertidigt ophold i boformer efter servicelovens §§ 109 og 110 for mere information. Den findes på den fælleskommunale hjemmeside.

4.5 OPFØLGNINGSMEKANISMER FOR BORGERES PLACERING I TAKSTNIVEAUER

Handlekommune og driftsherre/tilbud har pligt til at rette henvendelse til hinanden, såfremt det vurderes, at en borger bør flyttes til enten et højere eller et lavere takstniveau.

Én gang årligt skal der i samarbejde mellem handlekommune og driftsherre/tilbud, for eksempel i forbindelse med opfølgning på handleplaner, foretages en vurdering af borgerens funktionsniveau og behov for ydelser med henblik på borgerens placering i takstniveau.

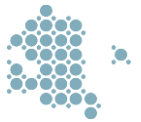
Handlekommune og driftsherre/tilbud kan ud fra en vurdering af borgerens funktionsniveau og behov for ydelser til enhver tid anmode om omplacering af en given borger fra ét takstniveau til et andet.

Den modsatte part skal tilstræbe at oplyse, om man er enig i denne vurdering senest ti hverdage fra, at der foreligger et tilstrækkeligt oplyst grundlag til vurdering af sagen. For at sikre fremdrift i sagsbehandlingen skal den modsatte part ved modtagelse af anmodning om omplacering hurtigst muligt indhente de nødvendige oplysninger om sagen.

I tilfælde af uenighed henstilles til, at handlekommune og driftsherre/tilbud i fællesskab, og i dialog med borgeren, hurtigst muligt finder alternative løsninger inden for samme tilbud under hensyntagen til borgerens rettigheder.

Hvis der ikke kan findes en løsning inden for tilbuddet, er det handlekommunens forpligtelse at finde alternative tilbud til borgeren.

Ved enighed om omplacering fastsættes tidspunktet for iværksættelse af omplaceringen efter konkret aftale mellem handlekommune og driftsherre/tilbud.

4.6 AFTALE OM ETABLERING OG LUKNING AF TILBUD OG PLADSER

KKR Hovedstaden har ikke indgået konkrete tværkommunale aftaler eller aftale med Region Hovedstaden om oprettelse og lukning af tilbud og pladser i 2019.

4.7 PRINCIPPER FOR ETABLERING AF TILBUD

Ved etablering af et nyt tilbud, der forventes at være afhængigt af salg af pladser til andre kommuner, er det driftsherres ansvar at vurdere behovet for tilbuddet og dimensioneringen af det.

Ved etablering af et nyt tilbud, som vil være afhængig af salg af pladser til andre kommuner, kan driftsherre indgå aftaler med konkrete kommuner om følgende alternative finansieringsmodeller:

- ▶ Forpligtende købsaftaler. Herved forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser garanterer for betaling af et bestemt antal pladser i et tilbud i en aftalt periode, hvis pladserne ikke efterspørges af andre.
- ▶ Aftaler om delt finansieringsansvar. Herved forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser bidrager til finansieringen af et konkret tilbud, uden at kommunalbestyrelsen selv er driftsherre.

Aftalerne skal indgås med konkrete kommuner og kan ikke forpligte kommuner, som ikke er omfattet af aftalen.

Desuden kan driftsherre ved etablering af nye tilbud vælge at anvende en lavere belægningsprocent i en opstartsperiode. Længden af opstartsperioden fastsættes af driftsherre, men må maksimalt være løbende år plus 12 måneder. Driftsherre skal informere brugerkommunerne om, hvorvidt der anvendes en lavere belægningsprocent i en opstartsperiode, inden brugerkommunerne visiterer borgere til tilbuddet.

Ved anvendelse af lavere belægningsprocent i en opstartsperiode gælder følgende undtagelser fra det gældende princip om efterregulering af over- og underskud:

- ▶ Driftsherre må ikke efterregulere som følge af underskud i forhold til det omkostningsbaserede budget i opstartsperioden.
- ▶ Overskud i forhold til det omkostningsbaserede budget på mere end fem procent skal efterreguleres over for de kommuner, der har anvendt tilbuddet i opstartsperioden.

Efter opstartsperiodens ophør skal driftsherre anvende en estimeret belægningsprocent, der er fastsat ud fra belægningsprocenten i sammenlignelige tilbud. Denne beregningsmetode må maksimalt anvendes i tre år efter opstartsperiodens ophør. Herefter skal driftsherre anvende det gældende princip for beregning af belægningsprocenten.

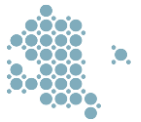
4.8 PRINCIPPER FOR LUKNING OG OMLÆGNING AF TILBUD

Driftsherre skal selv afholde alle udgifter forbundet med lukning af tilbud.

Driftsherre kan indregne etableringsudgifterne ved omlægning af tilbud i taksterne fremadrettet fra næste budgetår efter gældende principper for forrentning og afskrivning, således at de takstændringer, dette måtte medføre, er kendte på forhånd.

Ved lukning og omlægning af tilbud skal driftsherre i forbindelse med varsling af ændringerne inddrage brugerkommunerne med henblik på planlægning af overgangsperioden. Planlægningen kan blandt andet omfatte konkrete planer for ind- og udslusning af borgere.

Ved lukning og omlægning af tilbud har handlekommunen ansvar for at finde alternative tilbud til borgere, som ikke længere kan rummes i tilbuddet. For at give driftsherre mulighed for at tilpasse kapacitet og

indhold i tilbuddet skal brugerkommunerne varsle om forventede markante ændringer i efterspørgslen, så snart viden herom foreligger.

4.9 FÆLLES AFTALE OM VISITATION TIL KOMMUNIKATIONSCENTRE

Hovedstadsregionen har en fælles visitationsaftale vedrørende de kommunikationscentre, som indgår i rammeaftalen for kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden. Visitationsaftalen fremgår af afsnit 8.

4.10 KOMMUNERS OVERTAGELSE AF REGIONALE TILBUD

En kommunalbestyrelse kan en gang i hver valgperiode overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud, skal meddele Regionsrådet dette senest den 1. januar i valgperiodens tredje år.¹ For valgperioden 2017-2021 skal dette således meddeles senest den 1. januar 2020. Meddelelse herom skal indskrives i Styringsaftalen for pågældende år. Overtagelse af tilbuddet skal ske senest den 1. januar i valgperiodens fjerde år, dvs. for valgperioden 2017-2021 den 1. januar 2021.

Når kommunen fremsætter en anmodning om overtagelse, påhviler det regionen at fremkomme med overtagelsesvilkårene.²

Af hensyn til overholdelse af varslingsreglerne i forhold til berørte medarbejdere, en hensigtsmæssig driftstilrettelæggelse og gennemførelse af en god overdragelsesproces er det i rammeaftalen fastlagt, at overtagelse normalt sker ved et årsskifte, og at kommunens anmodning om overtagelse senest fremsættes 1. januar året før overtagelsen og gerne i forbindelse med kommunens godkendelse af rammeaftalen for året før overtagelsen. Anmodning til regionen om overtagelse af tilbud forudsætter behandling i kommunalbestyrelse/byråd, inden regionen udarbejder det konkrete overtagelsestilbud. Varsling af medarbejdere kan først bindende ske på grundlag af en endelig indgået aftale om overtagelsen mellem kommunalbestyrelse/byråd og Regionsrådet.

Rudersdal kommune har inden d. 1. januar 2016 meddelt Region Hovedstaden, at man ønsker at overtage botilbuddet På Tyringevej i Birkerød, og der pågår en dialog herom mellem kommunen og regionen.

4.11 KØB OG SALG AF PLADSER UDEN FOR HOVEDSTADSREGIONEN

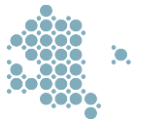
Aftaler indgået i rammeaftaler kan kun binde rammeaftalens parter. Det betyder, at rammeaftalen alene regulerer køb og salg af pladser mellem brugerkommuner og driftsherrer med beliggenhed inden for samme region.

I forhold til køb og salg af pladser mellem brugerkommuner og driftsherrer med beliggenhed i andre regioner anbefales det, at der ved hvert køb og salg af pladser udarbejdes konkrete og individuelle købskontrakter, der regulerer forpligtelsen for såvel brugerkommune som driftsherre. Købskontrakterne bør indeholde aftaler om forhold som underskudsdeling, takst, afregning, opkrævning af egenbetaling m.v.

---

¹ Jf. Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love.

² Jf. Bekendtgørelse nr. 782 af 6. juli 2006.

5. PROCEDURER OG TILTAG I FORHOLD TIL DE MEST SPECIALISEREDE TILBUD

I Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2019-2020 er ni selvstændige tilbud blevet defineret som de mest specialiserede tilbud i hovedstadsregionen. Tilbuddene er målrettet målgrupper med helt særlige karakteristika og behov for specialiseret støtte og behandling og udgør en delmængde af de højt specialiserede tilbud omfattet af Udviklingsstrategien.³

De mest specialiserede tilbud er underlagt en særlig samarbejdsmodel defineret som ”nødbremse-modellen”. Formålet med modellen er at sikre, at de mest specialiserede kompetencer i disse tilbud bevares og udvikles. Modellen beskrives nedenfor.

5.1 NØDBREMSE-MODELLEN

Den særlige samarbejdsmodel til at understøtte de mest specialiserede tilbud er underlagt følgende forudsætninger:

- ▶ Modellen træder alene i kraft undtagelsesvist, det vil sige, at den ikke automatisk er gældende for alle tilbud defineret som mest specialiserede.
- ▶ Modellen er dynamisk og har løbende fokus på udviklingen på det specialiserede socialområde fagligt, metodemæssigt, behovsmæssigt og økonomisk.
- ▶ Modellen har fokus på incitamenter, herunder både for brugerkommuner og driftsherrer.
- ▶ Modellen understøtter en omkostningseffektiv drift og styring af tilbuddene.

Modellen består af følgende overordnede elementer:

1. Driftsherre for et tilbud, der er defineret som mest specialiseret, har mulighed for at indstille tilbud, som driftsherre vurderer har behov for en særlig opmærksomhed, for eksempel hvis det vurderes at være lukningstruet.
2. På baggrund af indstillingen foretages en grundig afdækning af tilbuddets situation samt alternativer til tilbuddet.
3. På baggrund af den grundige afdækning foretages en vurdering af, om der er behov for særlige tværkommunale tiltag til bevarelse af tilbuddets viden og kompetencer.
4. Endelig træffes en beslutning om iværksættelse af særlige tiltag.

Den tværkommunale samarbejdsmodel samt de særlige tiltag er nærmere beskrevet i afsnit 9.

---

³ Kriterierne for udvælgelse af de mest specialiserede tilbud samt de udvalgte tilbud i 2019-2020 kan findes i teknisk bilag til Udviklingsstrategien.

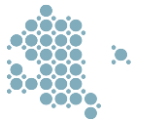

6. BØRNEHUSET OG SOCIALTILSYN

Minimum én gang årligt i forbindelse med indgåelse af Styringsaftalen skal kommuner og region drøfte aktiviteter, drift og finansiering for det kommende år med Børnehuset i regionen, jf. § 50 a i lov om social service og Socialtilsynet, som godkender og fører tilsyn med sociale tilbud i regionen, jf. § 2, stk. 2 i lov om socialtilsyn.

Drøftelserne med Socialtilsyn Hovedstaden og Børnehus Hovedstaden vil foregå i regi af Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning. Drøftelserne vil tage udgangspunkt i årsrapporterne fra henholdsvis Børnehuset og Socialtilsynet.

Derudover vil Socialtilsyn Hovedstaden og Børnehus Hovedstaden en gang årligt levere en status vedrørende aktiviteter, drift og finansiering til KKR Hovedstaden.

7. PROCEDURER FOR FASTSÆTTELSE OG OPKRÆVNING AF BEBOERES EGENBETALING I TILBUD EFTER SERVICELOVENS §§ 107 OG 108

Denne procedure beskriver ansvars- og opgavefordelingen mellem handlekommune og tilbud/driftsherre i forbindelse med fastsættelse og opkrævning af beboeres egenbetaling i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108.

Denne procedure er gældende for tilbud og handlekommuner omfattet af hovedstadsregionens Styringsaftale i Rammeaftale 2019-2020 på det specialiserede socialområde og specialundervisning.

Proceduren er udarbejdet med udgangspunkt i følgende bekendtgørelser:

- ▶ Bekendtgørelse om betaling for botilbud m.v. efter servicelovens kapitel 20 samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108 (BEK nr. 1387 af 12/12/2006).
- ▶ Bekendtgørelse om lejerrettigheder til beboere i visse tilbud efter serviceloven (BEK nr. 715 af 19/06/2013).

Af bekendtgørelse om betaling for botilbud m.v. efter servicelovens kapitel 20 samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 108 fremgår følgende bestemmelser vedr. fastsættelse og opkrævning af beboernes egenbetaling i tilbud efter Servicelovens §§ 107 og 108. For § 107-tilbud gælder det, at:

§ 1. *Betaling for ophold i kommunale boformer efter §§ 107, 109 og 110 i lov om social service sker af beboerens arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt i overensstemmelse med reglerne i §§ 2 og 3.*

§ 2. *Kommunalbestyrelsen fastsætter betaling for opholdet i botilbuddet, herunder el og varme. Kommunalbestyrelsen fastsætter endvidere betaling for kost og for andre ydelser, herunder vask, som er integreret del af opholdet efter lov om sociale service.*

- ▶ Handlekommune fastsætter og opkræver beboerens betaling af boligbetaling, el, varme i tilbud efter Servicelovens § 107.
- ▶ Tilbud/driftsherre opkræver beboerens betaling af serviceydelser, herunder kost, rengøring, vask m.v. i tilbud efter Servicelovens § 107.

For § 108-tilbud gælder det, at:

§ 4. *Beboere, som har ophold i botilbud efter § 108 beregnet til længerevarende ophold, betaler for botilbuddet i overensstemmelse med §§ 5-10 og § 17.*

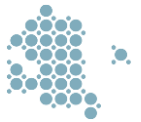
§ 8. *Betalingen for el og varme i botilbud fastsættes sådan, at den dækker kommunens udgifter hertil inkl. udgifter til moms.*

Nedenfor beskrives henholdsvis handlekommunens og tilbud/driftsherres opgaver i forbindelse med ovenstående opgavefordeling.

7.1 HANDLEKOMMUNENS OPGAVER

SEL § 107

Handlekommune fastsætter beboerens betaling af boligbetaling, el og varme i tilbud efter Servicelovens § 107, efter betalingsbekendtgørelsens § 2.

Ifølge "Ankestyrelsens principafgørelse 97-16 om egenbetaling - midlertidigt botilbud - integreret del af botilbuddet" må handlekommunen ikke fastsætte borgerens egenbetaling så højt, at den overstiger det beløb, som handlekommunen betaler til botilbuddet. Kommunen må ikke tjene på de serviceydelser, som kommunen er forpligtet til at levere efter serviceloven. Handlekommunen skal foretage en vurdering heraf på baggrund af oplysninger om den maksimale boligbetaling samt el og varme fremsendt af tilbud/driftsherre.

Den maksimale boligbetaling er ikke det samme som boligbetalingen for et tilbud efter Servicelovens § 108. Boligbetalingen for et tilbud efter § 108 består af en omkostningsbestemt del, som er 10 % af den maksimale boligbetaling, samt en indtægtsbestemt del.

SEL § 108

Handlekommune fastsætter beboerens betaling af *boligbetaling* i tilbud efter Servicelovens § 108 på baggrund af følgende:

- ▶ Oplysninger om den omkostningsbestemte betaling, jf. betalingsbekendtgørelsens § 6, tilvejebragt af tilbud/driftsherre,
- ▶ Handlekommunens beregning af den indkomstbestemte betaling, jf. betalingsbekendtgørelsens § 7,
- ▶ Og under hensyntagen til handlekommunens serviceniveau, for eksempel i form af et vejledende rådighedsbeløb.

Handlekommunen fastsætter desuden beboerens betaling af *el og varme* i tilbud efter Servicelovens § 108 på baggrund af oplysninger om udgifter hertil, jf. betalingsbekendtgørelsens § 8, tilvejebragt af tilbud/driftsherre.

Ved anvisning af bolig efter Servicelovens § 108 skal handlekommunen udarbejde et boligdokument til beboeren, jf. bekendtgørelsen om lejerrettigheder § 4. Dokumentet skal blandt andet udarbejdes på baggrund af oplysninger om den omkostningsbestemte betaling, jf. betalingsbekendtgørelsens § 6, som tilvejebringes af tilbud/driftsherre.

I forbindelse med den årlige fastsættelse af beboerens betaling af boligbetaling, el og varme i tilbud efter § 108 skal handlekommune varsle beboeren om eventuel forhøjelse af boligbetalingen senest 2 måneder før, jf. bekendtgørelsen om lejerrettigheder § 9.

Handlekommunen skal fremsende boligdokument og varslingsdokument til beboeren. Handlekommunen skal vedlægge en klagevejledning til boligdokument og varslingsdokument.

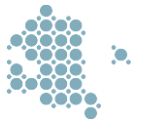
Skabeloner for udarbejdelse af henholdsvis boligdokument og dokument for årlig varsling af ændring i boligbetalingen kan findes i excel-format på den fælleskommunale hjemmeside: www.rammeaftale-h.dk.

7.2 TILBUD/DRIFTHERRERS OPGAVER

SEL § 107

Tilbud/driftsherre skal årligt fremsende de nødvendige oplysninger om den maksimale boligbetaling samt udgifter til el og varme til brug for handlekommunernes fastsættelse af beboernes betaling af boligbetaling, el og varme.

Den maksimale boligbetaling er ikke det samme som boligbetalingen for et tilbud efter Servicelovens § 108. Boligbetalingen for et tilbud efter § 108 består af en omkostningsbestemt del, som er 10% af den maksimale boligbetaling, samt en indtægtsbestemt del.

Tilbud/driftsherre skal fremsende nødvendige oplysninger for det efterfølgende år senest den 1. oktober. Oplysningerne baseres på de forventede udgifter. Oplysningerne om den maksimale boligbetaling, el og varme skal indføres og fremsendes til handlekommune i skabelonen for den maksimale boligbetaling.

Tilbud/driftsherre skal desuden sikre sig, at oplysninger om serviceydelser og priser herfor er tilgængeligt for handlekommunerne. Oplysningerne skal indskrives i skabelonen for den maksimale boligbetaling.

Skabelon for den maksimale boligbetaling kan findes i excel-format på den fælleskommunale hjemmeside: www.rammeaftale-h.dk.

SEL § 108

Tilbud/driftsherre tilvejebringer de nødvendige oplysninger til brug for handlekommunes beregning af den omkostningsbestemte betaling, jf. betalingsbekendtgørelsens § 6, samt betaling for el og varme, jf. betalingsbekendtgørelsens § 8, i tilbud efter Servicelovens § 108.

Tilbud/driftsherre skal fremsende oplysninger til beboerens handlekommune om den omkostningsbestemte betaling, el og varme i forbindelse med:

- ▶ Handlekommunes udarbejdelse af boligdokument ved anvisning af bolig.
- ▶ Handlekommunes årlige fastsættelse af fastsættelse af betaling for el og varme.
Tilbud/driftsherre skal fremsende nødvendige oplysninger for det efterfølgende år senest den 1. oktober. Oplysningerne baseres på de forventede udgifter.

Oplysningerne om den omkostningsbestemte betaling, el og varme skal indføres og fremsendes til handlekommune i skabelonerne for henholdsvis boligdokument og dokument for årlig varsling af ændring i boligbetalingen. I forbindelse med den årlige fastsættelse fremsendes ét dokument per beboer indeholdende de nødvendige oplysninger.

Tilbud/driftsherre skal desuden sikre sig, at oplysninger om serviceydelser og priser herfor er tilgængeligt for handlekommunerne. Oplysningerne skal indskrives i skabelonerne for henholdsvis boligdokument og dokument for årlig varsling af ændring i boligbetalingen.

Skabeloner for udarbejdelse af henholdsvis boligdokument og dokument for årlig varsling af ændring i boligbetalingen kan findes i excel-format på den fælleskommunale hjemmeside: www.rammeaftale-h.dk.

7.3 INTERNE FLYTNINGER OG KLAGESAGER

I forbindelse med en beboers interne flytning i et tilbud efter Servicelovens § 108, skal der udarbejdes et nyt boligdokument for den nye bolig til beboeren.

I forbindelse med klagesager skal tilbud/driftsherre på handlekommunens opfordring levere relevant dokumentation for fastsættelse af egenbetalingen, så handlekommunen kan overholde de gældende tidsfrister for klagesagen.

7.4 HANDLE-/BETALINGSKOMMUNE

I de tilfælde hvor der er forskellig handle- og betalingskommune, vil betalingskommunen af tilbud/driftsherre blive opkrævet den fulde takst inklusiv udgifter svarende til egenbetalingen af boligbetaling, el og varme.

Kommuner, som er handlekommune for borgere, som har en anden betalingskommune, skal således sikre sig, at indtægter fra egenbetalingen af boligbetaling, el og varme tilfalder pågældende betalingskommune.

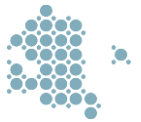

Tilbud/driftsherre skal i boligdokument og varslingsdokument vedrørende tilbud efter Servicelovens § 108 angive, hvilken kommune, der er betalingskommune for pågældende borger.

7.5 MAILINGLISTE TIL FREMSENDELSE AF OPLYSNINGER

Til brug for tilbuds/driftsherres fremsendelse af oplysninger til handlekommuner i hovedstadsregionen er udarbejdet en mailingliste med kontaktoplysninger til handlekommunerne, som kan findes på den fælleskommunale hjemmeside www.rammeaftale-h.dk.

Handlekommunerne er forpligtiget til at sikre, at oplysningerne på mailinglisten er korrekte. Ændringer til mailinglisten fremsendes til Fælleskommunalt sekretariat for det specialiserede socialområde, jf. kontaktoplysninger på hjemmesiden.

8. HOVEDSTADENS FÆLLES VISITATIONSÅFТАLE VEDRØRENDE

KOMMUNIKATIONSЦENTRENE

Siden 2011 har hovedstadsregionen haft en fælles visitationsaftale vedrørende kommunikationscentre, som har været omfattet af den årlige Rammeaftale for kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden. Pr. 1. januar 2016 trådte en ny visitationsaftale i kraft og den vil fremadrettet være udgangspunkt for samarbejdet mellem kommunikationscentre og kommuner i hovedstadsregionen.

En arbejdsgruppe har efter ønske fra kommunerne i hovedstadsregionen revideret visitationsaftalen med henblik på at skabe de bedst mulige rammer for samarbejde, smidighed og effektive forløb.⁴ Kommunerne i hovedstadsregionen kan fortsat vælge mellem at anvende den fælles visitationsaftale eller at indgå samarbejdsaftaler med kommunikationscentrene i hovedstadsregionen.

Den fælles visitationsaftale omfatter følgende:

- ▶ Visitationsaftalen
- ▶ Arbejdsgange og hensigtserklæringer på området

Derudover omfatter aftalen inspiration til samarbejdsaftaler mellem kommunikationscentre og kommune, herunder en skabelon til samarbejdsaftaler.

8.1 VISITATIONSÅFТАLE

- ▶ Borgere med *kommunikative og kognitive funktionsevnedssættelser*ⁱ kan selv henvende sig til et kommunikationscenter og anmode om en udredning.ⁱⁱ
- ▶ Visitationskompetencen ligger til en hver tid hos handlekommunen.
- ▶ Kommunikationscentre kan iværksætte en udredning.ⁱⁱⁱ
- ▶ Forudsat at sagen er fuldt oplyst, forpligter handlekommunen sig til at træffe afgørelse inden for 15 arbejdsdage efter modtaget udredning.

ⁱ Den fælles visitationsaftale omfatter ydelser efter Lov om Social Service og Lov om Specialundervisning for voksne (inkl. hjælpemidler).

ⁱⁱ Bemærk at den enkelte kommune kan indgå samarbejdsaftaler med et eller flere konkrete kommunikationscentre. I dette tilfælde kan samarbejdsaftalen tilsidesætte den fælles visitationsaftale.

ⁱⁱⁱ Kommunikationscentrenes iværksættelse af en udredning er baseret på en konkret vurdering af pågældende borgers situation. Som udgangspunkt iværksættes der ikke en udredning af borgere, der er udredt inden for løbende 12 måneder medmindre, der er sket væsentlige ændringer i borgerens situation.

8.2 ARBEJDSGANGE OG HENSIGTSEKLERINGER

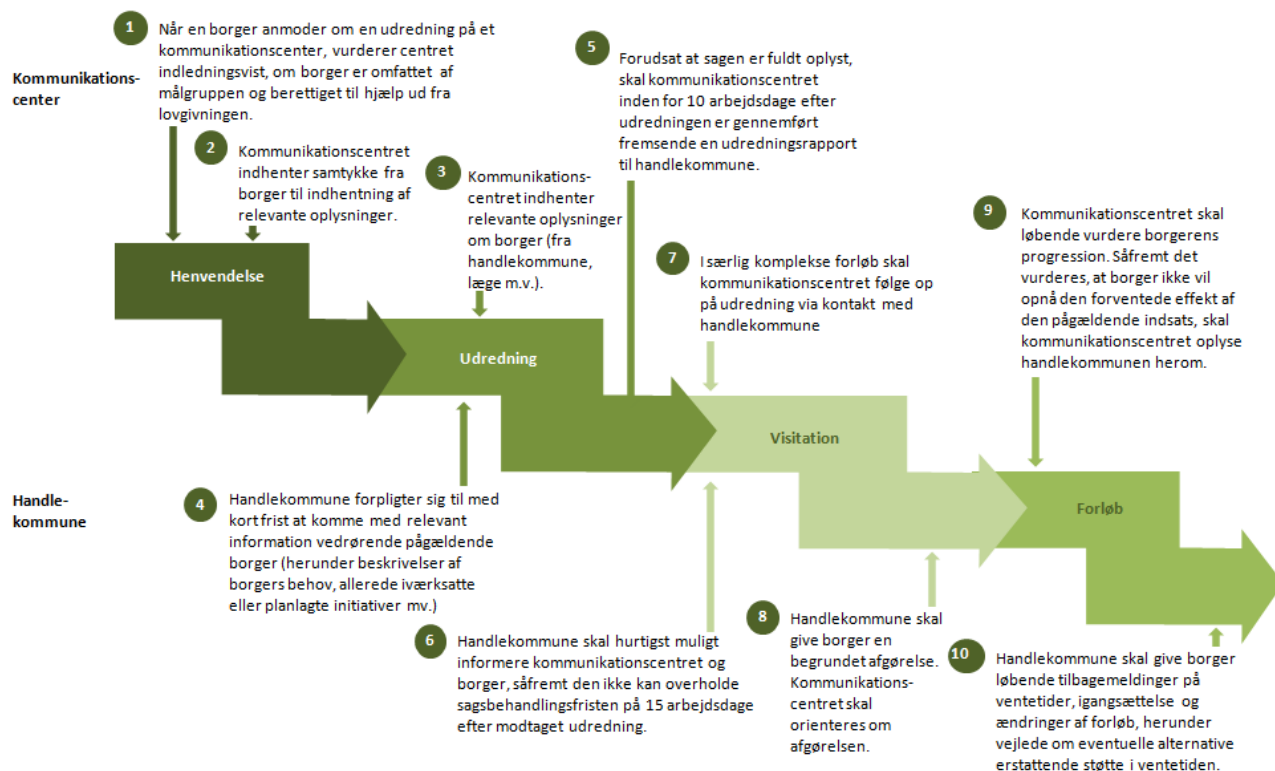
Nedenfor er via et flow-diagram opstillet en række beskrivelser af arbejdsgange samt hensigtserklæringer om arbejdsgange, som det opfordres til at tage udgangspunkt i ved fremtidige samarbejde mellem kommunikationscentre og kommuner i hovedstadsregionen.

---

⁴ Arbejdsgruppen er blevet nedsat af KKR Hovedstadens Embedsmandudvalg for Socialområdet og Specialundervisning, og er udløbet af KKR Hovedstadens undersøgelse af senhjerneskadeområdet i 2012-2013, samt fra henvendelser fra kommuner vedrørende uhensigtsmæssigheder ved den daværende visitationsaftale vedrørende kommunikationscentre, der var gældende siden 2011.

8.3 ARBEJDSGANGE

8.4 HENSIGTSEKLÆRING OM ARBEJDSGANGE VEDRØRENDE KOMMUNIKATIONSCENTRE

- Kommunikationscentrets udredning skal kunne danne grundlag for kommunes visitation ved at udrede borgers vanskeligheder, samt indledningsvist afdække i hvor høj grad en indsats kan afhjælpe begrænsningen af borgers funktionsnedsættelse.
- Kommunikationscentret skalerer udredningens omfang efter borgers behov og vanskeligheder.
- Kommunikationscentret kan efter konkret aftale med handlekommune vejlede om konkrete indsatsforløb. Vejledning om konkrete indsatsforløb skal foretages ud fra princippet om mindst indgribende indsats.
- Kommunikationscentret skal bidrage til at sikre en helhedsorienteret og koordineret indsats for borger.
- Kommunikationscentret gennemfører en grundig udredning som afsæt for en kort og præcis udredningsrapport. Rapporten skal indeholde formål, mål og den forventede effekt af den kompenserende indsats samt forslag til lovgivningsmæssig ramme.
- Udredningsrapporten skal indeholde navn og kontaktoplysninger på den pågældende medarbejder på kommunikationscentret, der har foretaget udredningen.
- Handlekommune skal oplyse en fast kontaktperson til kommunikationscentret i forbindelse med en iværksat udredning.

8. Handlekommune skal danne sig et overblik over den samlede sag for borger og sikre koordination mellem forskellige og samtidige indsatsforløb.
9. Frister for sagsbehandling og ventetider skal være tilgængelige på kommunikationscentrenes hjemmesider.
10. Kommunikationscenter og handlekommune skal understøtte en smidig og hurtig elektronisk kommunikation.

8.5 SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNIKATIONSCENTRE OG KOMMUNER

Skabelonen for samarbejdsaftaler mellem kommuner og kommunikationscentre i hovedstadsregionen anbefales anvendt som udgangspunkt for fremtidige aftaler i hovedstadsregionen. Formålet hermed er blandt andet at øge gennemsigtighed og ensartethed i aftalerne, samt at lette kommuner og kommunikationscentres administration omkring indgåelse af samarbejdsaftaler.

Skabelonen kan ses nedenfor, men kan også findes i et særskilt dokument til anvendelse ved indgåelse af konkrete samarbejdsaftaler på www.rammeaftale-h.dk.

8.6 SKABELON TIL SAMARBEJDSAFTALER

<p style="margin: 0;">KKR HOVEDST</p> <p style="margin: 0;">SAMARBEJDSAFTALE MELLEM KOMMUNIKATIONSCENTRE OG KOMMUNER</p> <p style="margin: 0;">[SKABELON]</p> <p style="margin: 0;">Dato: [DD.MM.ÅÅ]</p> <hr/> <p style="margin: 0;">AFTALENS PARTER</p> <p style="margin: 0;">Denne aftales parter er:</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; vertical-align: top;">Kommune</td> <td style="vertical-align: top;">[Kommunens navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;">og</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">Kommunikationscenter</td> <td style="vertical-align: top;">[Kommunikationscentrets navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">AFTALENS GRUNDLAG</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Nærværende aftale præciserer:</td> <td>[Beskriv]</td> </tr> <tr> <td>Grundlaget er:</td> <td>[Beskriv grundlaget, fx Rammeaftalen]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">AFTALENS OMRÅDE</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Aftalen omfatter:</td> <td>[Beskriv de lovgivningsmæssige områder som aftalen omfatter]</td> </tr> </table>	Kommune	[Kommunens navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]	og		Kommunikationscenter	[Kommunikationscentrets navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]	Nærværende aftale præciserer:	[Beskriv]	Grundlaget er:	[Beskriv grundlaget, fx Rammeaftalen]	Aftalen omfatter:	[Beskriv de lovgivningsmæssige områder som aftalen omfatter]	<p style="text-align: right; margin: 0;">KKR HOVEDST</p> <p style="margin: 0;">AFTALENS FORMÅL OG INDHOLD</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Formålet med aftalen er:</td> <td>[Beskriv formålet]</td> </tr> <tr> <td>Indholdet i aftalen er:</td> <td>[Beskriv indholdet i aftalen, fx hvad aftalen konkret indebærer]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">AFGØRELSE</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Ansvarsfordeling:</td> <td>[Beskriv fordelingen af kompetence mellem parternes forbindelse med myndighedsafgørelse til ydelser på kommunikationscentret, herunder variationer i forhold lovgivning, ydelsestyper m.v.]</td> </tr> <tr> <td>Rammerne vedr. hjælpemidler:</td> <td>[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov hjælpemidler]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">AFTALENS ØKONOMISKE RAMME</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Den økonomiske ramme:</td> <td>[Beskriv den økonomiske ramme, herunder også evt variationer over aftaleperioden, samt vilkårene omkring den økonomiske ramme]</td> </tr> <tr> <td>Fakturering:</td> <td>[Beskriv håndteringen af fakturering fx kadence for fakturering, EAN nr.]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">BEFORDRING</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Rammerne omkring befordring:</td> <td>[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov befordring]</td> </tr> <tr> <td>Økonomi omkring befordring:</td> <td>[Beskriv de økonomiske vilkår i forbindelse med befordring om udgifter hertil er omfattet af økonomisk ramme]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">KLAGER</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Ansvarsfordeling:</td> <td>[Beskriv rammerne for ansvarsfordelingen mellem parterne i forbindelse med klager]</td> </tr> </table> <hr/> <p style="margin: 0;">DOKUMENTATION</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Indhold og omfang:</td> <td>[Beskriv hvilke og hvordan kommunikationscentret dokumenterer ydelser modtaget på centret, samt hyppigheden af, hvornår kommunen kan forventes at modtage en opfølgning]</td> </tr> </table>	Formålet med aftalen er:	[Beskriv formålet]	Indholdet i aftalen er:	[Beskriv indholdet i aftalen, fx hvad aftalen konkret indebærer]	Ansvarsfordeling:	[Beskriv fordelingen af kompetence mellem parternes forbindelse med myndighedsafgørelse til ydelser på kommunikationscentret, herunder variationer i forhold lovgivning, ydelsestyper m.v.]	Rammerne vedr. hjælpemidler:	[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov hjælpemidler]	Den økonomiske ramme:	[Beskriv den økonomiske ramme, herunder også evt variationer over aftaleperioden, samt vilkårene omkring den økonomiske ramme]	Fakturering:	[Beskriv håndteringen af fakturering fx kadence for fakturering, EAN nr.]	Rammerne omkring befordring:	[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov befordring]	Økonomi omkring befordring:	[Beskriv de økonomiske vilkår i forbindelse med befordring om udgifter hertil er omfattet af økonomisk ramme]	Ansvarsfordeling:	[Beskriv rammerne for ansvarsfordelingen mellem parterne i forbindelse med klager]	Indhold og omfang:	[Beskriv hvilke og hvordan kommunikationscentret dokumenterer ydelser modtaget på centret, samt hyppigheden af, hvornår kommunen kan forventes at modtage en opfølgning]
Kommune	[Kommunens navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]																																
og																																	
Kommunikationscenter	[Kommunikationscentrets navn] [Adresse] [Kontaktperson(er)] [Kontaktperson(er)s e-mail] [Kontaktperson(er)s telefonnummer]																																
Nærværende aftale præciserer:	[Beskriv]																																
Grundlaget er:	[Beskriv grundlaget, fx Rammeaftalen]																																
Aftalen omfatter:	[Beskriv de lovgivningsmæssige områder som aftalen omfatter]																																
Formålet med aftalen er:	[Beskriv formålet]																																
Indholdet i aftalen er:	[Beskriv indholdet i aftalen, fx hvad aftalen konkret indebærer]																																
Ansvarsfordeling:	[Beskriv fordelingen af kompetence mellem parternes forbindelse med myndighedsafgørelse til ydelser på kommunikationscentret, herunder variationer i forhold lovgivning, ydelsestyper m.v.]																																
Rammerne vedr. hjælpemidler:	[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov hjælpemidler]																																
Den økonomiske ramme:	[Beskriv den økonomiske ramme, herunder også evt variationer over aftaleperioden, samt vilkårene omkring den økonomiske ramme]																																
Fakturering:	[Beskriv håndteringen af fakturering fx kadence for fakturering, EAN nr.]																																
Rammerne omkring befordring:	[Beskriv håndteringen såfremt en borger har behov befordring]																																
Økonomi omkring befordring:	[Beskriv de økonomiske vilkår i forbindelse med befordring om udgifter hertil er omfattet af økonomisk ramme]																																
Ansvarsfordeling:	[Beskriv rammerne for ansvarsfordelingen mellem parterne i forbindelse med klager]																																
Indhold og omfang:	[Beskriv hvilke og hvordan kommunikationscentret dokumenterer ydelser modtaget på centret, samt hyppigheden af, hvornår kommunen kan forventes at modtage en opfølgning]																																

KKR HOVEDSTAD

SAMARBEJDE OG ANSVAR

Mødeaktivitet:	[Beskriv hyppighed m.v. af møder mellem parterne]
Opfølgning:	[Beskriv rammerne for ansvarsfordelingen mellem parterne, fx tilbagemeldinger omkring ændringer hos borgere, progression, ventelister m.v.]
Kommunikation:	[Beskriv ansvarsfordelingen mellem parterne i forhold kommunikation/information til borgere om eksempe aftaler om befordring på hjemmeside m.v.]

IKRAFTSTRÆDELSE, VARIGHED OG OPSIGELSE

Aftalen træder i kraft pr.:	[DD.MM.ÅÅ]
Aftalens varighed:	[DD.MM.ÅÅ]
Ændringer:	[Beskriv rammerne for ændringer i vilkårene for aftal]
Opsigelse:	[Beskriv rammerne for opsigelse af aftalen]

BILAG TIL AFTALEN

Oversigt over bilag:	[Beskriv evt. bilag til aftalen]
----------------------	----------------------------------

UNDERSKRIFTER

For [X] kommune	For Kommunikationscentret
Dato:	Dato:
_____	_____
For driftsherre [evt.]	
Dato:	
_____	

8.7 SAMMENHÆNG TIL RAMMEAFTALEN

I hovedstadsregionens Styringsaftale i Rammeaftale 2019-2020 indgår en fælles visitationsaftale vedrørende kommunikationscentre. Ligesom Styringsaftalens øvrige principper for samarbejdet omkring køb og salg af sociale tilbud, er visitationsaftalen vedrørende kommunikationscentre, et redskab, der skal understøtte det kommunale samarbejde i hovedstadsregionen og samarbejdet mellem kommunerne og regionen.

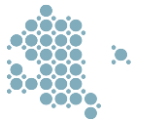
Alle 29 kommuner i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden er aftalepart i Styringsaftalen.

Visitationsaftalen vedrørende kommunikationscentre opstiller en række principper for samarbejdet omkring henvisning og udredning af borgere med *kommunikative og kognitive funktionsevnedssættelser*. Aftaleparterne har således godkendt at samarbejdet mellem kommuner og kommunikationscentre omkring disse borgere skal forgå med udgangspunkt i de opstillede principper. Den enkelte kommune har dog til enhver tid mulighed for at indgå samarbejdsaftaler med et eller flere kommunikationscentre, der således tilsidesætter principperne i den fælles visitationsaftale.

8.8 FORDELE VED AT INDGÅ SAMARBEJDSAFTALER

Erfaringer fra eksisterende samarbejdsaftaler med kommuner i hovedstadsregionen og kommunikationscentre er, at samarbejdsaftaler mellem kommuner og centre i mange tilfælde vil kunne bibringe betydelige fordele for begge parter. Nedenfor er nogle eksempler herpå.

- ▶ De administrative procedure i forbindelse med visitationen af en borger til en ydelse på kommunikationscenteret forenkles.
- ▶ Færre transaktioner reducerer mængden af sagsbehandlerressourcer i kommunen og på kommunikationscentrene og dermed administrative udgifter hertil.
- ▶ Bidrager til at minimere ventetid for borgeren.
- ▶ Bidrager til et mere vidende og tillidsfuldt samarbejde mellem kommune og kommunikationscenter, herunder via etablering af gensidig forventningsafstemning.

8.9 OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

Nedenfor er beskrevet øvrige opmærksomhedspunkter, der bør have in mente i forbindelse med indgåelse af samarbejdsaftaler mellem kommuner og kommunikationscentre:

- ▶ Kommuner har mulighed for at uddelegere myndighedsafgørelser efter Lov om Specialundervisning for voksne til anden part.
- ▶ Kommuner har som udgangspunkt *ikke* mulighed for at uddelegere myndighedsafgørelser efter Lov om Social Service.

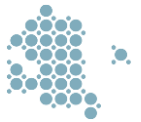
8.10 EKSEMPLER PÅ INDHOLD AF SAMARBEJDSAFTALER

Nedenfor er til inspiration beskrevet nogle eksempler på indholdet af eksisterende samarbejdsaftaler mellem kommuner i hovedstadsregionen og kommunikationscentre:

Eksempel 1:	Kommunikationscenteret får kompetence til at kunne fortsætte indsætter for borgere i bestemte målgrupper. Der er udelukkende tale om borgere, som kommunen tidligere har visiteret til en indsats og dermed vurderet at være omfattet af målgruppen og have et væsentligt behov for kompensation. Borgerne er visiterede til en indsats og godkendt til at fortsætte en indsats af kommunen (jf. Lov om Social Service). Ved behov for fortsat indsats kan kompenserende forløb således iværksættes omgående. Dette reducerer transaktionsomkostninger og udgifter til genudredninger, ligesom det reducerer ventetiden for igangsættelse af tilbud for borgerne.
Eksempel 2:	Kommunikationscenteret får uddelegeret visitationskompetence overfor bestemte målgrupper med afsæt i en fast økonomisk ramme (jf. Lov om Specialundervisning for voksne). Såfremt antallet af henvendelser fra borgere bosiddende i kommunen stiger med mere end syv procent skal der ske en drøftelse af rammen og mulige initiativer mellem parterne.

---

9. SAMARBEJDSMODEL VEDRØRENDE DE MEST SPECIALISEREDE TILBUD

Rammeaftale 2019-2020 omfatter ni tilbud på henholdsvis børne- og ungeområdet og voksenområdet, som er defineret som mest specialiserede tilbud, der har behov for en særlig tværkommunal opmærksomhed. De ni tilbud er udvalgt på baggrund af deres grad af opfyldelse af seks specifikke kriterier. De ni tilbud er følgende:

Tilbud på børne- og ungeområdet:

- ▶ Børneungecenter for Rehabilitering
- ▶ Nødebogård
- ▶ Sofieskolen.

Tilbud på voksenområdet:

- ▶ Blindenetværket
- ▶ Bredegård Døv/blindeafdeling
- ▶ Jonstrupvang
- ▶ Rønnegård
- ▶ Stokholtbuen
- ▶ Lyngdal.

De seks kriterier samt de ni udvalgte tilbud gennemgås i det tekniske bilag 1 til Udviklingsstrategi.

De mest specialiserede tilbud i hovedstadsregionen er underlagt en særlig tværkommunal opmærksomhed, som er formuleret i en tværkommunale samarbejdsmodel defineret som Nødbremsemodellen. Modellen omfatter en række fælleskommunale procedurer og tiltag, som skal bidrage til at sikre, at disse tilbud får en særlig tværkommunal opmærksomhed, herunder om nødvendigt at sikre de mest specialiserede kompetencer i disse tilbud bevares og udvikles. Nødbremsemodellen gennemgås nedenfor.

Opstillingen af kriterier og udvælgelsen af tilbud tager udgangspunkt i en omfattende kortlægning af de mest specialiserede tilbud foretaget i 2012 og 2013. Afrapporteringen fra kortlægningen kan findes på www.rammeaftale-h.dk. Derudover foretager den permanente task force årlige revurderinger af de ni tilbud samt de øvrige tilbud, der er omfattet af Udviklingsstrategien i Rammeaftalen.

Tilbuddene i Udviklingsstrategi i Rammeaftale 2019-2020 er i forvejen defineret som højt specialiserede tilbud og er derfor tilbud, der kræver et stort befolkningsgrundlag og anvendes af mange kommuner. De mest specialiserede tilbud skal således betragtes som en delmængde af tilbuddene der følges i regi af udviklingsstrategien. De lands- og landsdelsdækkende tilbud samt sikrede afdelinger betragtes ikke som mest specialiserede tilbud, da disse tilbud er særskilt defineret i bekendtgørelser og i forvejen har særlige vilkår og finansieringsformer.

9.1 SAMARBEJDSMODEL OM DE MEST SPECIALISEREDE TILBUD

I Rammeaftale 2019-2020 indgår en særlig samarbejdsmodel til understøttelse af tilbud i hovedstadsregionen, der er defineret som mest specialiserede tilbud. Modellen, der betegnes Nødbremsemodellen, er nærmere beskrevet i nedenstående oversigt:

Nødbremse-modellen - Samarbejdsmodel om de mest specialiserede tilbud

Grundvilkår	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tilbud, der karakteriseres som mest specialiseret, får <u>ikke</u> automatisk tildelt særlige vilkår. ▶ Først hvis et tilbud er i vanskeligheder, og efter en grundig afdækning af problemstillingerne hos tilbuddet, vil det blive vurderet om tilbuddet skal tildeles særlige vilkår.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De tilbud i hovedstadsregionen, der lever op til kriterierne for mest specialiserede tilbud.
Udslagsgivende faktor	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tilbud, der er omfattet af målgruppen, og hvor driftsherre har en særlig bekymring omkring tilbuddets eksistensgrundlag.
Handling	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Samarbejdsmodellen giver driftherre mulighed for at indstille tilbuddet til behandling i KKR Hovedstadens Embedsmandsudvalg for Socialområdet og Specialundervisning. ▶ Indstillingen skal omfatte en detaljeret beskrivelse af den særlige problemstilling, som driftsherre vurderer, at tilbuddet er i, herunder beskrivelser af overordnede økonomiske data, bl.a. udvikling i belægningen m.v.
Vurdering	<ul style="list-style-type: none"> ▶ På baggrund af driftherres indstilling foretages en vurdering af tilbuddet i forhold til efterspørgsel, alternativer inden- og uden for regionen, tilbuddets karakter m.v. ▶ Det forudsættes, at driftherre forinden selv har ageret som en økonomisk ansvarlig leverandør, herunder vurderet følgende muligheder for at løse tilbuddets økonomiske udfordringer: lukning af pladser, besparelser, organisatoriske ændringer, der kan nedbringe omkostninger fx samdrift med andre tilbud, fællesledelse m.m. ▶ Embedsmandsudvalget kan videresende en indstilling til den permanente task force, og angive særlige fokusområder og opmærksomhedspunkter, som skal indgå i task forcens grundige afdækning af tilbudets økonomi m.v. ▶ Task forcen igangsætter et afdækningsforløb, og har som led heri mulighed for at indhente yderligere dokumentation og data om det konkrete tilbud. ▶ På baggrund af den grundige afdækning vurderer task forcen, hvorvidt der er tale om et tilbud, der fremadrettet skal være til rådighed i hovedstadsregionen for at kunne tilgodese behov for behandling/tilbud til regionens borgere, og i givet fald, om der er behov for særlige tiltag. Task forcen indstiller vurderingen til Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning. ▶ Vurderes der at være behov for særlig opmærksomhed, kan task forcen (og Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning) trække på en liste med mulige tiltag, der kan iværksættes i forhold til det konkrete tilbud. ▶ Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning beslutter, om de vil tilslutte sig task forcens indstilling, herunder forslag til tiltag, eller om udvalget oplever behov for yderligere afdækning i regi af task forcen. ▶ Embedsmandsudvalget for Socialområdet og Specialundervisning indstiller beslutninger om særlige tværkommunale tiltag til KKR Hovedstaden, der træffer den endelige beslutning om handling i forhold til det konkrete tilbud. ▶ Ved tilbud, hvor Region Hovedstaden er driftsherre, skal Region Hovedstaden indgå i beslutningsprocessen.
Særlige tiltag	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Særlige tiltag vurderes individuelt i forhold til den konkrete sag og driftsherre. ▶ Inspiration til særlige tiltag kan findes i en værktøjskasse med mulige tiltag, som dog ikke er en udtømmende liste. Der kan derfor komme andre tiltag i spil. Se nedenfor.

Følgende aspekter er udgangspunkt for Nødbremsemodellen:

- ▶ Modellen træder alene i kraft undtagelsesvist, det vil sige, at den ikke automatisk skal være gældende for alle de mest specialiserede tilbud.
- ▶ Modellen er dynamisk og skal løbende tilpasses udviklingen på det specialiserede socialområde fagligt, metodemæssigt, behovsmæssigt og økonomisk.
- ▶ Modellen har fokus på incitament, herunder både for brugerkommuner og driftsherrer.
- ▶ Modellen understøtter en omkostningseffektiv drift og styring.

Derudover er det ved omlægning og lukning af de mest specialiserede tilbud relevant at indgå tværkommunale aftaler om, hvordan det vurderes om eventuelle faglige kompetencer og specialiseret viden går tabt, samt hvordan denne eventuelle særlige kompetencer eller viden kan bevares eksempelvis ved overførelse til andet tilbud.

Det centrale i nødbremsemodellen er, at der først, efter en vurdering med afsæt i en grundig afdækning af tilbuddets økonomi m.v., kan bevilliges særlige vilkår til et tilbud, der opfylder kriterierne for mest specialiserede tilbud. Det er således først, når tilbuddet oplever problemer, at der kan indgås særlige aftaler om tværkommunalt samarbejde eller særlige vilkår for pågældende med henblik på at sikre den fortsatte eksistens af et tilbud.

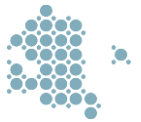
Dette vurderes desuden at medvirke til, at driftsherrer for de mest specialiserede tilbud fortsat har incitament til at sikre en rentabel drift af tilbuddet – modsat at et tilbud, som er defineret som mest specialiseret, per automatik har særlige fordele.

9.2 VÆRKTØJSKASSE MED SÆRLIGE TILTAG

Nedenfor er oplistet eksempler på en række mulige særlige tiltag, der kan iværksættes for at sikre, at den særlige viden og kompetencer i et mest specialiseret tilbud bevares. Listen er ikke udtømmende, hvorfor der i konkrete sager kan forekomme andre tiltag.

- ▶ Tilbuddet lukker, men der indgås samarbejde mellem kommuner og eventuelt region om at sikre specialviden og kompetencer i andre tilbud eller tiltag.
Herunder omplacering af konkrete medarbejdere i andre tilbud eller tiltag i hovedstadsregionen.
- ▶ Samarbejde mellem kommuner og eventuelt region om udvikling af indholdet i tilbuddet.
Herunder vidensdeling om særlige pædagogiske forhold, udskillelse af konsulentydelser, og ændre organisering af driften.
- ▶ Forlængede opsigelsesvarsler.
Vil kunne give en forlænget planlægningshorisont i forhold til tilbud til borgerne. Aktuelle brugerkommuner bør høres inden de pålægges forlængede opsigelsesvarsler.
- ▶ Lavere budgetteret belægningsprocent.
Dette indebærer reelt en takststigning for tilbuddet.
- ▶ Anden finansieringsmodel - takstfinansiering kombineret med objektiv finansiering.
En finansieringsmodel, hvor takstfinansiering kombineres med objektiv finansiering kender kommunerne fra finansieringen af pladser på de landsdækkende sikrede afdelinger.

Modellen omfatter, at den ene del af omkostningerne i tilbuddet betales gennem en takst for kommunernes forbrug af pladser, mens den anden del dækkes af objektiv finansiering. Den objektive finansiering er typisk beregnet efter en fordelingsnøgle, eksempelvis antallet af borgere

inden for målgruppen. Det er muligt at skrue modellen sammen på flere måder i forhold til vægtning af de to finansieringselementer i deres indbyrdes forhold.

Fordelen ved denne model er, at den både indeholder et element af aktivitetsafhængig finansiering, hvilket giver tilbud incitamenter til at tilpasse sit forbrug til takstindtægterne, samt et element af grundfinansiering, der gør tilbuddet mindre sårbart over for store udsving i aktiviteten og derved bidrager til en vis driftssikkerhed.

Der bør være stor opmærksomhed på at adskille de to finansieringskilder. Adskilles de ikke kan det give urealistisk budgetlægning eller manglende kapacitetstilpasning, hvilket kan føre til efterregulering af den objektive finansiering. Desuden kan der være en risiko for, at kommunerne, via den objektive finansiering, medfinansierer unødigt kapacitet.

- ▶ **Anden finansieringsmodel - forpligtende købsaftaler**
Herved forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser garanterer for betaling af et bestemt antal pladser i et tilbud i en aftalt periode, hvis pladserne ikke efterspørges af andre. Aftalen indgås typisk mellem driftsherre og konkrete kommuner, og er ikke forpligtende for kommuner uden for aftalen.

Fordelen ved denne model er, at tilbuddet sikres fuld finansiering, selvom der ikke er fuld belægning. Den umiddelbare risiko ved modellen er, at man holder hånden kunstigt under et tilbud, i stedet for at finde mere hensigtsmæssige og varige løsninger.

- ▶ **Anden finansieringsmodel - aftaler om delt finansieringsansvar**
Herved forstås aftaler, hvor en eller flere kommunalbestyrelser bidrager til finansieringen af et konkret tilbud uden, at kommunalbestyrelsen selv er driftsherre. Aftalen indgås typisk mellem driftsherre og konkrete kommuner, og er ikke forpligtende for kommuner uden for aftalen.

Fordelen ved denne model er, at finansieringen af tilbuddet er spredt ud på flere hænder, hvilket mindsker risikoen for den enkelte kommune. En udfordring ved modellen kan være at sikre incitament for andre kommuner til at indgå i delt finansieringsansvar, uden at det udfordrer den lige adgang til tilbuddet for alle kommuner.

9.3 TASK FORCE

Den permanente task force består af centrale nøglepersoner på både børne- og ungeområdet og voksenområdet, herunder fagpersoner fra både myndigheds- og driftsherrekommuner samt Region Hovedstaden. Der etableres faste procedurer omkring arbejdet i den permanente task force.

Procedurerne skal blandt andet kunne imødekomme en række opmærksomhedspunkter og hensyn, herunder:

- ▶ at et tilbuds opfyldelse af kriterierne i et år ikke er lig med en varig opfyldelse,
- ▶ at de mest specialiserede tilbud løbende og systematisk skal revurderes,
- ▶ at nyetablerede tilbud og øvrige tilbud omfattet af KKR Hovedstads Udviklingsstrategi løbende og systematisk skal vurderes i forhold til kriterierne.

Task forcen samles med en fast årlig kadence og på to på forhånd fastsatte datoer i løbet af året, således at eventuelle driftsherrer ved, hvornår det vil være hensigtsmæssigt at indstille tilbud. Derudover vil task forcen kunne samles i forbindelse med akutte behov for vurdering af tilbud, jf. samarbejdsmodellen.

Desuden vil task forcen årligt eller hver anden år foretage en vurdering af behov for og efterspørgsel efter de mest specialiserede tilbud blandt alle kommuner i hovedstadsregionen. Dette kan blandt andet ske

samtidig med indhentning af oplysninger til udviklingsstrategien. Der vil således løbende blive foretaget en vurdering af de tilbud, der i pågældende år opfylder kriterierne for mest specialiserede tilbud, og en vurdering af nyetablerede tilbud og øvrige tilbud omfattet af Udviklingsstrategien i Rammeaftalen.

9.4 KRAV TIL DE MEST SPECIALISEREDE TILBUD

Der er opstillet en række krav til de tilbud, som lever op til kriterierne for de mest specialiserede tilbud. Formålet med kravene er at tydeliggøre, at der med den særlige opmærksomhed, som de mest specialiserede tilbud kan få, hvis de kommer i vanskeligheder, også følger en forpligtelse til at udvikle tilbuddene, stille viden og ekspertise til rådighed, samt at dokumentere indsatserne.

Der stilles således følgende krav til de mest specialiserede tilbud i hovedstadsregionen:

- ▶ Tilbuddet skal efterstræbe at være på forkant og løbende udvikle sig i forhold til målgruppernes behov, metoder, velfærdsteknologi, kommunernes efterspørgsel efter ydelser og pladser m.v.
- ▶ Tilbuddets viden, ekspertise og pladser skal være tilgængelig for alle kommuner i hovedstadsregionen, og der må ikke gives forrang til borgere fra driftsherres egen kommune eller geografisk nærområde.
- ▶ Tilbuddet skal levere synlig og offentlig tilgængelig dokumentation og effekt af indsatserne i tilbuddet.

Den nedsatte task force kan medtage ovenstående krav i forbindelse med løbende vurderinger af de mest specialiserede tilbud.